

Roberto J. PAYRO (1867-1928) werkte als Argentijnse journalist van *La Nación* in België, tussen 1909 en 1923. Tijdens de Eerste Wereldoorlog, was hij tegen de neutraliteit van Argentinië omdat de Duitsers de Argentijnse vertegenwoordiger neergeschoten hadden. De Duitsers hebben dan PAYRO belet als journalist verder te werken. Hij is dus begonnen Belgische legenden te verzamelen. Hij werd vriend, o. a., van Isidoor TEIRLINCK. Deze versie van “ *El novio de la bruja* ” werd in geen tijdschrift maar rechtstreeks in *El Diablo en Bélgica* (1953) uitgegeven. Die tekst bestaat al in het Frans in *Le Diable en Belgique* (IEA3637).

De verloofde van de Macralle.

Iedereen weet dat de liefde blind is. Maar men kan ook toevoegen dat het mogelijk is, deze blinde één oog te laten opendoen, als hij even afstand kan doen van zijn liefde, en dat deze nog niet de verhouding van passie bereikt heeft want dan, kan of wil hij niet zien of kan of wil hij niet horen.

Arnold Sacré de knapste jonge man van Milmont en omstreken bleek – en was – smoor verliefd te zijn op Viviane Mallieux waarvan de zigeunerpupillen omringd waren door blauwachtige cirkels en bliksemstralen wierpen door de lange zwarte wimpers, zoals twee dienaressen beschermd door de luiken van de harem. Het is niet enkel de schoonheid van haar ogen die ons er

toe brengt deze gekunstelde stijl te gebruiken. Er was ook de rode kleur van haar sensuele lippen, de getaande gelaatskleur van haar betoverend gezichtje, de verleidelijke kuiltjes van haar ronde kin, haar lange zwarte dikke krullende haar, de onbeschaamde en uitdagende kant van haar opgetrokken neusje, haar kleine oortjes gemaakt om oorringen te dragen en om in te bijten, haar lenige middel, de bekoorlijkheid van haar rondingen – van al haar rondingen – die halfweg tussen weelderig en tenger waren. De welving van haar benen, het fijne voorkomen van haar ondeugende voet, evenals andere charmes dat de lezer zich gemakkelijk kan inbeelden en die van Viviane het enige wonder in het land van Luik maakten. Ze leek meer op een Andalusische dan op een Waalse en men zou haar genomen hebben voor de meest arrogante, de handigste, de slankste, de mooiste en sierlijkste danseres van Triana.

Haar schoonheid kwam nog beter uit als men haar naast haar moeder zag. Simone Mallieux, een oude vrouw op alle gebied. Ze bleek uit een tekening te komen van Goya of van Callot. Ze zag eruit als de dood met ervaren ogen die toch konden ontdekken van achter haar gerimpelde huid – meer een weerspiegeling van een vaag denkbeeld dan een verwarde realiteit – de laatste tekens van een vervlogen schoonheid maar die vroeger zeker even mooi, misschien wel mooier was

dan die van Viviane. Niemand dacht eraan, onvoorzichtig zoals we zijn, dat als de oude nooit meer zou zijn zoals de jonge, de jonge onvermijdelijk een dag zou worden als de oude.

Arnold Sacré, de voorkeur van Viviane onder alle mooie jongens die haar het hof maakten in Fexhe-lez-Slins waar ze woonde, Siers, Itenné, Rocourt, Herstal, Vottem en Vivegnies om ons te beperken aan de gemeentes in de onmiddellijke omgeving en anderen verder afgelegen van Luik. Haar schoonheid bracht onrust in het jonge bloed. Arnold Sacré, zeiden we, dacht er nog het minst aan dan wie dan ook. De mannelijke slechte tongen – want die bestaan ook – zeiden dat Vivianne Arnold gekozen had, niet omdat hij rijk en vrijgevig was, niet omdat hij goed gebouwd en sterk was, maar omdat hij dom en onschuldig was, dat zou haar vrijheid vrijwaren na het huwelijk. Men zei het aan Arnold zelf – omdat jaloersheid dom is – in plaats van gebruik te maken van de situatie. Men zei het hem, maar als ze in zijn plaats konden zijn, zouden ze dezelfde fout gemaakt hebben.

De vrouwelijke slechte tongen, spaarden Arnold Sacré om Vivianne aan te vallen. De hatelijkste, gevolgd door de anderen riepen met groeiende woede uit : “ *Vivianne Mallieux heeft de schoonheid van de duivel*”.

Maar ze zeiden het niet in de zin zoals in Frankrijk en in België waar “*de schoonheid van de duivel*” de eerste en kortstondige, maar heerlijke pracht van het volwassen zijn is. Ze zeiden het in de eigenlijke betekenis. Ze bevestigden dat, om te kunnen genieten van dit voorrecht, Vivianne “het pact” getekend had met haar bloed, haar lichaam aan de duivel verkopend voor deze wereld en haar ziel voor de andere. Als bewijs haalden ze aan dat Simone in haar jeugd hetzelfde had gedaan en dat Satan haar haar schoonheid en haar jeugd één nacht per week terug gaf om duivels van haar te kunnen genieten. Dat gebeurde op de sabbat van vrijdag, waaraan ook Vivianne regelmatig deelnam, uit verplichting natuurlijk.

Het was niet gewoon kwaadsprekerij want iedereen vertelde het – de jonge en oude klets-kousen van Fexhelez-Slins waren klaar om te zweren op het heilige Evangelie – dat merkwaardige gebeurtenissen dit binnenkort zouden bevestigen. De moeder van Arnold, Madeleine Sacré had, van het begin af, geprobeerd hem van bij Vivianne weg te houden, omdat de schoonheid van het jonge meisje haar erg gevaarlijk leek voor een echtgenoot. Zelfs voor Uilenspiegel in eigen persoon. Maar zodra ze wist dat ze op de koop toe een heks was, dat moeder en dochter contacten hadden met de boosaardige, probeerde ze wanhopig hem te overtuigen zolang dat de twijfel in het hart van de jongen niet

opkwam. Ze probeerde hem te overtuigen van zijn ogen open te doen “en het goede oog” zoals men daar zegt. Als ze zag dat hij er klaar voor was, wetende dat Gillot, de pastoor, ook dacht dat de Mallieuxs heksen waren, smeekte ze Arnold om aan hem raad te vragen.

- *Ik zie dat je tegelijk gepassioneerd maar ook bang bent. De passie is het wekt van de duivel. De vrees, de gratie van God. Ik moet je zeggen dat ik erge, gegronde vermoedens heb over de Mallieux. Maar het zijn maar vermoedens en je moet het bewijs hebben, de zekerheid. Heb je niet de mogelijkheid om hun intrige te ontdekken, mijn zoon, als ze een complot smeden ?*
- *Ik bezoek vrij hun huis, en ik hoop echt te bewijzen dat Vivianne geen heks is ... . Ik houd teveel van haar.*
- *Wantrouwen ze je niet ? Verstoppen ze je niets ?*
- *Neen, niet dat ik weet, Meneer Pastoor.*
- *Misschien heb je er niet genoeg aandacht aan besteden, je moet het voortaan doen, en tot elke prijs.*
- *Goed Meneer Pastoor.*
- *Maar weet wel dat heksen niet voor niets heksen zijn. Als ze iets willen doen zonder dat iemand ze op heterdaad betrapt, gebruiken ze gewoonlijk drankjes en toverij.*
- *Dat heeft men mij gezegd Meneer Pastoor.*

- *Maar het is mogelijk hun sluwheid te voorspellen. Luister goed : als je naar de Mallieuxs gaat, eet of drink niets van wat men je voorstelt zonder op voorhand de punt van jouw tong in een kruis te draaien met je tanden ... zo ... het puntje van jouw tong uitsteken en zachtjes tegen je tanden duwen. Heb je het begrepen ? Zul je het je herinneren ? ... Goed dan, ga nu en dat God je bijstaat.*

Van toen, kwam Arnold nog meer, als dat mogelijk was, naar het huis van Vivianne, hij kwam nooit buiten voor het eerste hanengekraai. De schrik van de duivel maakte zijn liefde nog pikanter terwijl de verleidelijke bekoorlijkheid van het jonge meisje steeds krachtiger werd. Het mysterie en het gevaar zijn prikkelend voor de passie ...

En zo kwam vrijdag. Tegen elf uur 's avonds serveerde de oude Simone sterke koffie en koekjes die juist uit de oven kwamen. Ze kwam Sacré nerveuzer voor en meer vluchtend dan anders. Vermoedend dat deze keer de goede keer was, zorgde hij er goed voor de voorkomende bezwering uit te voeren, om zeker te zijn van zijn immuniteit. Hij at en dronk tot hij verzadigd was. Zeggen dat zo een eenvoudig kruisteken gemaakt met de tanden en de tong de ergste toverij ongedaan kon maken. Het was wel nodig dit niet te laten blijken, daarom, zodra hij klaar was met eten, deed hij alsof hij overvallen werd door een onoverwinnelijke slaap. Hij

liet zijn hoofd vallen op zijn armen die hij gekruist had op de rand van de tafel. De Mallieuxs, onbeweeglijk, zwegen een hele tijd tot Vivianne zachtjes vroeg :

- *Slaapt hij echt ?*
- *Ik denk dat het drankje dat ik hem gegeven heb een van de sterkste is. Maar we kunnen er beter zeker van zijn.*

Ze ging naar de haard waar een groot vuur brandde. Ze nam uit het kokend water een ei dat ze daarvoor klaargemaakt had en zette het ruw tegen de wang van Sacré.

- *Als het drankje werkt zal hij niet bewegen – zei de oude.*

Het brandende ei bleef een tijdje op het gezicht van Arnold die met een buitengewone heldendaad geen spier bewoog en viel toen op de tafel. De held kwam er met een brandwonde op de wang van af.

- *Hij slaapt als een stronk ! – riep Vivianne met een luide stem en nam geen voorzorgen meer. – Wij kunnen heen en terug voordat hij wakker wordt, maar laten we ons klaar maken, want het is tijd.*

Arnold deed een oog open, “het goede”; hij observeerde wat de twee vrouwen deden.

Simone deed in een handomdraai haar tuniek uit, het enige kledingstuk dat ze droeg. Nu was haar magere lichaam helemaal bloot. Ze smeerde zich in van kop tot

teen, alsof ze haar droge, ruwe, gerimpelde huid zacht wou maken met een groenachtige zalf dat ze uit een grote aarden pot haalde.

Vivianne bootste haar na. Ze handelde vlug en voorzichtig ondanks haar kleding. De roodachtige gloed van de haard weerkaatste op haar bruine huid, glad als ivoor, terwijl de lamp met volle kracht haar bedwelmende charmes en haar heerlijke lijnen van Tanagra verlichtte. In vergelijking met de heldendaad om onbeweeglijk te blijven was de episode van het gloeiende ei geen foltering geweest ... Temeer omdat Vivianne ook haar goudkleurige huid ontheiligde met het duivelse smeersel. Eens klaar gingen moeder en dochter zitten op een bezem, zoals de heksenrituelen verlangen, en spraken een toverformule uit :

“ Houpe, makâ, rikî, rikette

D’zeu les hâie et les bouhon

Vole â diale éco plus lon.”

(Spring Mirotte, over hagen en struiken, zoals de duivel en nog veel verder.)

Eens dit uitgesproken, vlogen ze door de schoorsteen terwijl het schijnsel van de lamp en van de haard met een onheilspellend geknetter uitgingen.

Arnold Sacré bleef in de greep van de meest gevarieerde en tegenstrijdige gevoelens, vrees, afschuw, geestdrift, nieuwsgierigheid, onkuisheid ... . De duivel had zich van hem meester gemaakt, maar Arnold wist

dat zijn geloof onverzettelijk was en dat hij God en zijn heiligen nooit zou verloochenen, zelfs niet voor Vivianne. Maar op hetzelfde ogenblik en bijna buiten zijn wil om sprak hij zachtjes onverstaanbare woorden uit : *In dit geval ... om de waarheid te kennen ... zou ik wel, lijkt mij ... Pastoor Gillot zou me wel vergeven in geval van ... Maar wat zeker is, is dat ik niet zal trouwen met Vivianne. Neen ... dat is onmogelijk ! ... Alleen haar volgen ... zien ... Misschien zou ik kunnen profiteren van de heksensabbat om ... En daarna ? Daarna zal ik van haar weggaan. Dat is duidelijk ! Men zegt wel dat een kus gegeven aan een heks je voor altijd verblindt en jouw bloed doet koken zoals het vuur in de hel ... Maar, heb ik haar al niet gekust ? ... Het zijn maar praatjes. Een paar druppels wijwater en er zal niets meer te zien zijn ! ...*

Zoals men ziet, had de duivel zich van hem meester gemaakt en hij fluisterde hem deze monoloog in.

Daaruit volgt, dat verdergaand op de tast in het donker, Arnold de pot nam met het duivelse smeersel, voelde met zijn vingers om te zien of er nog overbleef, kleepte zich helemaal uit en wreeft zich op zijn beurt helemaal in. Hij toonde verschillende keren zijn afkeer want deze zalf was ver van de reuk van schoonheidsproducten voor vrouwen. Omdat er geen bezemstelen meer in de keuken waren nam hij zijn stok en sprak de toverformule uit :

*“ Houpe, makâ, rikî, rikette
Houte des hâie et des bouhon
Vole â diale éco plus lon.”*

En hij vloog weg. Maar de duivel had hem beetgenomen. Door een woord in de formule te veranderen, zijn stok berijdend, verplaatste hij zich niet in de lucht, op verwachte hoogte, maar over de grond door prikkelende hagen en struiken. In de plaats van “*boven*”, had hij “*door*” gezegd, de ongelukkige !

Ondanks alle moeite, kon hij van zijn stok niet afstappen, zich ook niet laten vallen, niet ontkomen aan de schrammen, krabben, scheuren en schaafwonden aangebracht door de netels, aalbesstruiken, bremstruiken, elegantierstruiken, de onverbiddelijke en stekelige hulst en duizenden andere planten en doornachtige struiken. Deze leken aangelopen te komen vanuit de vier windstreken om zich op zijn weg te plaatsen. Aan iedere draai, trokken ze hem een nieuwe flard van zijn kleren of van zijn huid weg, zodat hij leek als Christus op het kruis, helemaal verzwakt.

Als hij op de sabbat aankwam, was hij niet meer in staat om te dansen nog minder om te verleiden. Hij viel flauw zodra hij een voet op de grond zette. Zo kon hij natuurlijk niets zien, en als hij weer bij het bewustzijn was, was iedereen al weggevlogen. Als hij weer bijkwam, was het dankzij een onbekende heks die

medelijden met hem had, want dat bestaat ook. Ze deed hem voorzichtig met de punt van haar voet herleven, terwijl ze zei :

- *Arme nieuwsgierige jongen ! Je moet hier ver vandaan wonen. Ik heb medelijden met je en zal ervoor zorgen dat de Groene Bok je weer naar huis zal brengen ... Maar bij Belzébuth, durf de mond niet open te doen tijdens de reis.*

Arnold Sacré besteeg een bok van groene kleuren en het dier – of de duivel – galoppeerde met duizelingwekkende snelheid over bergen, door bossen en dalen om bij een heel brede rivier te komen die de Rijn moest zijn. Als Arnold dat zag, hield hij verstijfd van schrik zijn rijdier stevig vast maar de bok geraakte in een sprong aan de andere kant.

- Oh, wat een sprong voor zo een klein dier ! – Arnold kon zich niet onthouden dit vol bewondering uit te roepen omdat hij veilig en wel aan de andere kant stond.

Maar de vervloekte bok sloeg achteruit en wierp zijn ruiters op de grond waar hij weer flauw viel. Toen hij weer wakker werd – God alleen weet wanneer – was hij bloot, voelde zich slecht en was bedekt met bloed in een verlaten rotsachtige streek omgeven door besneeuwde bergen. Hij begon zo goed hij kon aan zijn terugreis. Hij

richtte zich volgens de zon en de sterren. Het duurde heel lang voor hij weer thuis was.

Men kan niet spreken van een ontgoocheling na zo een ervaring.

Een maand later trouwde Arnold Sacré met Vivianne tegen de wil van zijn moeder in. Het kon hem niets schelen wat Pastoor Gillot en de hele wereld ervan zouden zeggen.

De kussen van de heks verbonden hem voor altijd.

Copyright :

- voor de Spaanse versie, Roberto J. Payro estates ;
- voor de Nederlandse vertaling, 2014, Anne MOERS.